

ODPORÚČANIE RADY

z 11. júla 2017,

ktoré sa týka národného programu reforiem Holandska na rok 2017 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Holandska na rok 2017

(2017/C 261/18)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácií⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh⁽²⁾, a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

- (1) Komisia začala európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2017 prijatím ročného prieskumu rastu 16. novembra 2016. Priority ročného prieskumu rastu schválila Európska rada na zasadnutí 9. až 10. marca 2017. Komisia 16. novembra 2016 na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 prijala správu o mechanizme varovania, v ktorej určila Holandsko za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým sa vykoná hĺbkové preskúmanie. V ten istý deň Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady týkajúce sa hospodárskej politiky eurozóny, ktoré schválila Európska rada na zasadnutí 9. až 10. marca 2017. Rada prijala 21. marca 2017 odporúčanie o hospodárskej politike eurozóny („odporúčanie pre eurozónu“)⁽³⁾.
- (2) Holandsko by ako členský štát, ktorého menou je euro, malo vzhľadom na úzke prepojenia medzi ekonomikami v hospodárskej a menovej únii zabezpečiť úplné a včasné vykonanie odporúčaní pre eurozónu, ako sa zohľadňuje v odporúčaníach 1 a 2.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 92, 24.3.2017, s. 1.

- (3) Správa o Holandsku na rok 2017 bola uverejnená 22. februára 2017. Posúdil sa v nej pokrok, ktorý Holandsko dosiahlo pri plnení odporúčaní pre jednotlivé krajiny prijatých Radou 12. júla 2016, následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania pre jednotlivé krajiny prijaté v predchádzajúcich rokoch a pokrok Holandska pri dosahovaní jeho národných cieľov stratégie Európa 2020. Správa takisto obsahovala hĺbkové preskúmanie podľa článku 5 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011, ktorého výsledky boli uverejnené takisto 22. februára 2017. Na základe svojej analýzy Komisia dospela k záveru, že v Holandsku existujú makroekonomické nerovnováhy. Holandsko vykazuje najvyšší trojročný priemer prebytku bežného účtu z hľadiska HDP medzi členskými krajinami eurozóny. Tento prebytok naznačuje neoptimálne rozdeľovanie zdrojov, v dôsledku čoho dochádza k premrhávaniu príležitostí na ďalší rast a väčší blahobyť. Disponibilný príjem domácností znižujú vysoké povinné odvodové platby. Súkromný dlh je na vysokej úrovni najmä v dôsledku objemu hypotekárneho dlhu domácností. Vysoká zadlženosť domácností zvyšuje zraniteľnosť voči finančným otrasom. Potreba konať je obzvlášť naliehavá v záujme zníženia rizika nepriaznivých účinkov na holandské hospodárstvo a, vzhľadom na jeho veľkosť a cezhraničný význam, aj na hospodársku a menovú úniu.
- (4) Holandsko predložilo 26. apríla 2017 svoj národný program reforiem na rok 2017 a svoj program stability na rok 2017. S cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi sa obidva tieto programy posudzovali súčasne.
- (5) Príslušné odporúčania pre jednotlivé krajiny sa zohľadnili pri programovaní európskych štrukturálnych a investičných fondov („EŠIF“) na roky 2014 až 2020. Ako je stanovené v článku 23 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013⁽¹⁾, platí, že ak je to nevyhnutné na podporu vykonávania príslušných odporúčaní Rady, Komisia môže požiadať členský štát, aby preskúmal svoju partnerskú dohodu a príslušné programy a navrhol ich zmeny. Komisia poskytla ďalšie informácie o tom, ako bude využívať uvedené ustanovenie, v usmerneniach o uplatňovaní opatrení spájajúcich účinnosť EŠIF a riadnu správu hospodárskych záležitostí.
- (6) Na Holandsko sa v súčasnosti vzťahuje preventívna časť Paktu stability a rastu a dlhové pravidlo. Vláda vo svojom programe stability na rok 2017 plánuje zvýšiť prebytok verejných financií z 0,5 % HDP v roku 2017 na 1,3 % HDP v roku 2020. Počas celého programového obdobia sa aj naďalej s rezervou dodržiava strednodobý cieľ, ktorým je štrukturálny deficit na úrovni 0,5 % HDP. Podľa programu stability sa očakáva, že pomer dlhu verejnej správy k HDP klesne v roku 2017 na 58,5 %, a teda pod referenčnú hodnotu 60 % stanovenú v zmluve. Vláda plánuje ďalej znižovať pomer dlhu verejnej správy na 49,3 % HDP v roku 2020. Makroekonomický scenár, na ktorom sa zakladajú tieto rozpočtové prognózy, je realistický. Z prognózy Komisie z jari 2017 vyplýva, že štrukturálne saldo sa zvýši z prebytku na úrovni 0,2 % HDP v roku 2017 na prebytok vo výške 0,4 % HDP v roku 2018, čo je nad úrovňou strednodobého rozpočtového cieľa. Dlh verejného sektora má podľa prognózy aj naďalej vykazovať pevnú klesajúcu tendenciu, a to nad rámec požiadaviek dlhového pravidla. Rada celkovo zastáva názor, že podľa prognózy Holandsko dodrží v rokoch 2017 a 2018 súlad s ustanoveniami Paktu stability a rastu. Zároveň je tu však pri plnení strednodobého cieľa stále priestor na podporu potenciálneho rastu a domáceho dopytu prostredníctvom fiškálnej a štrukturálnej politiky, a to aj investíciami do výskumu a vývoja a prostredníctvom vytvorenia podmienok na väčší rast reálnych miezd, aj v kontexte pretrvávajúcich vonkajších nerovnováh.
- (7) Nedávny nárast zamestnanosti možno vo veľkej miere pripísať zvýšenému počtu osôb zamestnaných na dobu určitú a počtu samostatne zárobkovo činných osôb. V kontexte veľkých rozdielov medzi uplatniteľnými pracovnoprávnymi predpismi, pracovnoprávnou ochranou a právnymi predpismi v oblasti daní a sociálneho zabezpečenia sa zaznamenáva vysoký podiel dočasných zmlúv, ktorý stále narastá, ako aj rýchly nárast samostatnej zárobkovej činnosti prevádzkovej bez ďalších zamestnancov. Hoci sa prijali určité opatrenia, niektoré z týchto faktorov stále vytvárajú finančné stimuly, ktoré zamestnancov motivujú k tomu, aby začali pracovať ako samostatne zárobkovo činné osoby, alebo ktoré motivujú najímať zamestnancov na základe dočasných zmlúv. To môže mať obzvlášť rušivý vplyv na osoby na okraji trhu práce a prispievať k zaznamenanému zmierneniu úhrnného rastu reálnych miezd. Samostatne zárobkovo činné osoby bývajú často nedostatočne poistené pre prípad zdravotného postihnutia, nezamestnanosti a staroby. To by mohlo mať vplyv na dlhodobú udržateľnosť systému sociálneho zabezpečenia.

⁽¹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 320).

Posilnenie opatrení na boj proti predstieranej samostatnej zárobkovej činnosti je pozastavené do roku 2018. Situácia osôb s migrantským pôvodom v oblasti zamestnanosti zostáva dôležitou výzvou. Miera zamestnanosti migrantov narodených mimo EÚ je o 20 percentuálnych bodov nižšia než v prípade osôb narodených v Holandsku, pričom tento fenomén možno len z malej časti vysvetliť rozdielmi vo veku a v úrovni dosiahnutého vzdelania.

- (8) Nárast miery úspor domácností v posledných rokoch bol sčasti vyvolaný väčším sporením v druhom pilieri dôchodkového systému (povinné doplnkové súkromné systémy), ku ktorému prispelo regulačné prostredie. Ak by došlo k vhodnej vnútrogeneračnej a medzigeneračnej distribúcii nákladov a rizík nad rámec pravidiel, ktoré boli prijaté v oblasti indexácie a finančných vankúšov (rámec finančného posudzovania), pomohlo by to rodinám alokovať ich finančné prostriedky spôsobom, ktorý viac podporuje rast. Vláda oznámila svoj zámer uskutočniť významnú reformu druhého dôchodkového piliera s cieľom zlepšiť jeho pokrytie a vytvoriť systém, ktorý by bol transparentnejší a aktuársky spravodlivejší.
- (9) Nepružnosti a rušivé stimuly, ktoré sa nahromadili počas uplynulých desaťročí, sa premietli do spôsobov financovania bývania a odvetvových úspor. Tendencia domácností ručiť za hrubý hypotekárny dlh svojim nehnuteľným majetkom vo veľkej miere odráža dlhotrvajúce fiškálne stimuly, najmä úplnú daňovú odpočítateľnosť hypotekárnych úrokov. Napriek posilneniu oživenia hospodárstva sa od roku 2012 na tento účel neprijali žiadne ďalšie opatrenia.
- (10) Investície sa počas hospodárskej krízy značne znížili a zatiaľ došlo iba k ich čiastočnej obnove. Zdá sa, že nedostatky v oblasti investícii majú v celom hospodárstve silne cyklický charakter a ich príčinou bol pokles na trhu s bývaním a zvolené spôsoby fiškálnej konsolidácie. Zatiaľ čo sa zdá, že prekážky brániace investíciám sú nevýznamné, postupy na získanie stavebných povolení sú pomerne dlhé. Zdá sa, že nízke investície do energie z obnoviteľných zdrojov súvisia s bývalou dynamikou trhu, neistotou na trhu a regulačnými faktormi. Vzhľadom na dosiahnutý stupeň vzdelania, akademické výsledky a úroveň hospodárskeho vývoja sú verejné a súkromné výdavky na výskum a vývoj nízke v porovnaní s členskými štátmi, ktoré dosahujú najlepšie výsledky. Verejné výdavky v tejto oblasti od roku 2014 stagnujú, zatiaľ čo súkromné výdavky na výskum a vývoj sú aj naďalej nízke. Pokiaľ ide o súvisiace odporúčanie Rady z roku 2016, nedosiahol sa žiadny pokrok.
- (11) Komisia vykonala v kontexte európskeho semestra 2017 komplexnú analýzu hospodárskej politiky Holandska, ktorú uverejnila v správe o tejto krajine za rok 2017. Zároveň posúdila program stability na rok 2017, národný program reforiem na rok 2017 a následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania adresované Holandsku v predchádzajúcich rokoch. Zohľadnila nielen ich význam pre udržateľnú fiškálnu a sociálno-ekonomickú politiku v Holandsku, ale aj ich súlad s pravidlami a usmerneniami Únie vzhľadom na potrebu posilniť celkovú správu hospodárskych záležitostí Únie zabezpečením vstupov na úrovni Únie do budúceho vnútroštátneho rozhodovania.
- (12) Rada na základe tohto posúdenia preskúmala program stability a zastáva názor⁽¹⁾, že Holandsko podľa predpokladov dodrží Pakt stability a rastu.
- (13) V súvislosti s hĺbkovým preskúmaním Komisie a týmto posúdením Rada preskúmala národný program reforiem na rok 2017 a program stability na rok 2017. Jej odporúčania podľa článku 6 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 sa zohľadňujú v odporúčaníach 1 a 2, ktoré sú určené pre Holandsko,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Holandsko v rokoch 2017 a 2018 prijalo opatrenia s týmto cieľom:

1. Využiť pri rešpektovaní strednodobého cieľa fiškálnej a štrukturálnej politiky na podporu potenciálneho rastu a domáceho dopytu vrátane investícií do výskumu a vývoja. Prijatť opatrenia na obmedzenie pretrvávajúcich narušení na trhu s bývaním a na zníženie motivácie domácností zadlžovať sa, a to najmä znižovaním daňovej odpočítateľnosti hypotekárnych úrokov.

⁽¹⁾ Podľa článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1466/97.

2. Odstrániť zostávajúce prekážky, ktoré bránia najímaniu pracovníkov na základe trvalých pracovných zmlúv. Riešiť vysoký nárast počtu samostatne zárobkovo činných osôb, ktoré nezamestnávajú ďalších zamestnancov, a to aj znížením daňových nezrovnalostí, na základe ktorých je uprednostňovaná samostatná zárobková činnosť, bez toho, aby došlo k ohrozeniu podnikania, a ďalej podporou prístupu samostatne zárobkovo činných osôb k cenovo dostupnej sociálnej ochrane. Prijíť opatrenia s cieľom dosiahnuť vyššiu transparentnosť druhého dôchodkového piliera a dosiahnuť v ňom vyššiu medzigeneračnú spravodlivosť a odolnosť proti otrasom, a to na základe rozsiahleho prípravného procesu, ktorý sa už začal. Vytvoriť podmienky na podporu väčšieho rastu reálnych miezd pri súčasnom rešpektovaní úlohy sociálnych partnerov.

V Bruseli 11. júla 2017

Za Radu

predseda

T. TÖNISTE
